

Az **Irodalmi Szemle** a magyar irodalom pozsonyi/szlovákiai szemléje. Az 1958-ban Dobos László által alapított, az idén 54. évfolyamába lépett lap a legrégebben megjelenő mai magyar irodalmi folyóiratok egyike, amelyet eddigi története során a szlovákiai magyar irodalom olyan, összmagyar viszonylatban is elismert és megbecsült alkotói (fő)szerkesztettek, mint – a fentén kívül – Duba Gyula, Tózsér Árpád vagy Grendel Lajos. A lap – legjobb korszakaiban – érdeklődését mindig is igyekezett kiterjeszteni a teljes magyar glóbusz irodalmi eseményeire, értékeire, hagyományaira, számolva azzal a sajátos, többnyelvű és -kultúrájú közeggel is, amelyben napvilágot lát, azaz: eddigi évfolyamaiban kiemelt figyelmet fordított a közép-európai – elsősorban szlovák, cseh, lengyel, osztrák, orosz – irodalom történéseire is, de a tágabb európai és világirodalmi horizontokról sem feledkezett meg. Ezt a hagyományt folytatja – hozzáigazítva azt XXI. századi irodalmi-olvasói környezetéhez, s figyelembe véve az információáramlás utóbbi évtizedekbeni felgyorsulásához – napjainkban is. A folyóirat azoknak az irodalom iránt részben hivatásból, részben kedvtelésből érdeklődő olvasóknak szánja oldalait – irodalmároknak, egyetemi hallgatóknak, középiskolásoknak, tanároknak, könyvtárosoknak, iskolai, valamint köz- és szak-

könyvtáraknak s a szellemi és művészeti élet legkülönbözőbb területein dolgozóknak –, akik polikulturális és multidiszciplináris érdeklődésüknél fogva az egyes irodalmak, kultúrák közti párhuzamokat keresik, akik az irodalmi-szellemi irányzatok és értékek, illetve írói nemzedékek közötti kapcsolódási lehetőségek és párbeszéd hívei. Emellett természetes feladatának tartja a Szlovákiában élő magyar írók és itt születő irodalmi-szellemi értékek nagyobb távlatokban történő láthatóvá tételének segítését, miként a nagyobb távlatok közötti tájékozódás lehetőségének biztosításával igyekszik segíteni olvasóit is. Állandó munkatársai, szerzői között éppen ezért – illetőségüktől függetlenül – egyként ott vannak a kortárs összmagyar irodalom számottevő alkotói (éljenek bár Budapesten, Pozsonyban, Kassán, netán bárhol Magyarországon vagy Szlovákiában, esetleg Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Újvidéken, Szabadkán vagy Ungváron, esetleg Nyugaton), mint más szomszédos, illetve távolabbi kortárs irodalmak képviselői is. Emellett az Irodalmi Szemle figyelme kiterjed azokra a művészeti ágakra (képzőművészet, színház, film, zene stb.), illetve legfontosabb műveltségterületekre (társadalomtudományok, filozófia, művelődés- és kapcsolattörténet stb.), amelyekkel az irodalom hagyományosan érintkezik, s amelyekből tartósan merít s építkezik.

Az Irodalmi Szemle Magyarországon az Írók Boltjában (1061 Bp., Andrassy út 45.), a Fókusz Könyvárúháiban (1072 Bp., Rákóczi út 14.), a Gondolat Könyvesházban (1053 Bp., Károlyi Mihály u. 16., a Petőfi Irodalmi Múzeum épületében), valamint a Ráday Könyvesházban (1092 Bp., Ráday u. 27.) kapható. Egyes lapszámok ára Magyarországon: 500 Ft, éves előfizetési díj: 6000 Ft, megrendelhető a szerkesztőség címén, illetve: Xantusz Kft., 1068 Budapest, Lövvölde tér 4. (www.xantusz.hu).

A **Várad** – amely szellemi elődjének az 1990 februárjában indult és 1996-ban megszűnt Kelet-Nyugatot (hetilap, később folyóirat) tekinti – 2002 tavaszán jelent meg egy baráti társaság kezdeményezése nyomán, az Ady Társaság gondozásában, az azóta elhunyt Dr. Indig Ottó kezdeti támogatásával.

2005-től a lap kiadója a Bihar Megyei Tanács, e kiadóváltásnak köszönhetően sikerült biztosítani az anyagi háttérrel, hiszen a megyei önkormányzat évente normatív támogatást nyújt a folyóiratnak, továbbá korszerűen berendezett szerkesztőséget. A Várad folyóirat mint megyei kulturális közintézmény a havonta megjelenő Váradot, a Biharország hetilapot adja ki és ezek internetes változatait (varad.ro, bihar-megye.ro), időszakonként könyveket, évkönyvet. A kiadó egyben rendezvényszervező is: írói estek, könyv- és folyóirat-bemutatók stb. szervezője.

A Várad folyóirat indulása óta a kortárs szépirodalom publikálása mellett erős képzőművészeti rovattal rendelkezik, melynek szerkesztője a Munkácsy-díjas Ujvárossy László, aki a Partiumi Keresztény Egyetemen a vizuális kommunikáció tanszék megteremtője. A versrovatot Kinde Annamária költő, a prózarovatot Szilágyi Aladár író, publicista szerkeszti. A kínálatot tanulmányok, esszék, időnként interjúk, vala-

mint kritikák egészítik ki, harmadik szerkesztőtársunk, Tavaszi Hajnal bibliográfus közreműködésével. Állandó szerzőink között található többek mellett Péter I. Zoltán helytörténész, Kupán Árpád kultúrtörténész, Pomogáts Béla irodalomtörténész. A Várad mind a szépirodalmi rovatban, mind a társadalmi, kulturális, tudományos közlemények között előszeretettel ad helyet fiatal szerzőknek, a Kelet-Nyugat hagyományai szerint partiumi, erdélyi alkotók mellett magyarországi, felvidéki, vajdasági, nyugat-európai alkotóknak egyaránt. Gyakoriak a lapban a fordítások, a román mellett elsősorban skandináv nyelvű anyagok által. A Várad igyekszik nyitottnak maradni, a sajátos várad szellemiséget képviselni.

Másik kiadványa a Biharország hetilap, amely elsősorban a vidéki bihari emberek érdeklődését célozza, közéleti, társadalmi, kulturális krónika. Interjúk, riportok, tudósítások közlésével a tömbben élő érmelléki magyarokat foglalkoztató témák mellett hangsúlyt fektet a szórványban élő bihari közösségek tájékoztatására, illetve bemutatására, továbbá tematizál olyan fontos, a megye magyarságát is érintő kérdéseket, mint például a 2011 őszen zajló romániai népszámlálás.

A pluralista szellemi közeg kialakulásához igyekszik hozzájárulni a **Sikoly** irodalmi és művészeti folyóirat, amely több évig tartó tervezés után a muzslai Sziveri János Művészeti Színpad gondozásában indult útjára Tóth Béla, N. Czirik Ferenc és Sándor Zoltán kezdeményezésére és szerkesztésével. A folyóirat létrehozásának háttere az akkor már több mint egy évtizedes múlttal rendelkező Sziveri Színpad volt (1993-ban alakult, három évvel a költő halála után). A társaság addigra már kilenc vajdasági szintű verspályázatot és hét – szintén vajdasági szintű – esszépályázatot bonyolított. A Sikoly ebből az évek alatt összesereglett, többnyire fiatal szerzők szellemi csoportosulásából nőtte ki magát. Eddig hat verseskötetet jelentetett meg az ún.

Sikoly művek sorozatban, és idén írta ki 15. alkalommal a pályázatot.

A Sikoly az egyedüli bánáti irodalmi folyóirat, amely egy magyar szigeten jelenik meg Közép-Bánságban. Nyolcadik évfolyamánál, azaz a 26. számnál tart (évente négyszer jelenik meg), és szerzőinek száma meghaladja a kettőszázat. Szerkesztőségének jelenlegi tagjai: Csík Mónika, Szögi Csaba, Kovács Jolánka és Sándor Zoltán. Honlapjának (sikoly.zzl.org) webmestere Czirik Attila, a lap műszaki szerkesztője Sándor Róbert, állandó munkatársa Fekete J. József.

A folyóirat jellegzetessége a nyitottság: egyszerre kell regionálisnak, nemzetinek és globálisnak lennie. Ez a regionalitás egyrészt mikroközösségére, Muzslára és környékére (Tóth Béla-emlékszám, muzslai anekdoták, vagy a 25. számban megjelent, fennállásának tavaly 120. évfordulóját ünneplő Muzsláról készült régi fotográfiákból álló sorozat), másrészt pedig a Délvidékre vonatkozik.

Több országba szakadt nemzet részeként nem mellékes, hogy az egymás közötti kapcsolat milyen módon járul hozzá a nemzet fennmaradásához. A Sikoly szerény lehetőségei mellett igyekszik valamennyi számában teret biztosítani más régiókból származó magyar alkotóknak, olykor teljes blokkokat hozva létre (például a Partium folyóirat holdudvará-

ba tartozó szerzők műveiből létrejött összeállítás, a csángó származású lancu Laurával készült interjú, vagy a többnyire a fiatalabb nemzedékhez tartozó erdélyi írók műveiből szerkesztett válogatás stb.).

Az irodalomnak többek között egyfőle kapocs szerepét is be kell töltenie a magyarság és a szerbség között, ezt a célt szolgálják a folyóiratban megjelenő fordítások (Vojislav Despotov, Svetislav Basara, Dušan Veličković, Mirko Kovač, David Albahari, Mihajlo Pantić, Zoran Mirković stb.), továbbá egy teljes összeállítást közölt Zvonko Sarić szabadkai horvát író és költő munkásságáról, de jelentek már meg román és szlovák nyelvből készült fordítások is.

A folyóirat igyekszik szólni más nyelven született, de magyar fordításban megjelent könyvekről, és természetesen fordítani is más nyelveken alkotó szerzők munkáiból. Eddig spanyol, svéd, holland és flamand alkotók műveit ültette át magyarra, de közölt angol és német nyelvről készült fordításokat is.

Szépirodalmi alkotások megjelenése mellett magyar nyelvű kötetekről is szól – különös tekintettel a délvidéki vonatkozásúakra. Irodalom mellett a film- és zenekultúrának is teret szokott adni, akárcsak a színháznak, olykor képregényeket is közöl, és legtöbb számát egy képzőművész vagy fotográfus alkotásaival illusztrálja. A nyitottság továbbá a fiatal alkotók felkarolását is jelenti, és a térségben soha el nem ismert perifériális irodalmi műfajok (horror, sci-fi) ápolására is vonatkozik.

Nagy figyelmet szentel a műhelymunkának is. A műhelyszellemet nem az együttlét, hanem az együttalkotás teremti meg. Így jött létre a *Volt egyszer egy november* című (ál)napló, amely harminc szerző egy-egy naplójegyzetéből állt össze; a *Horror local* elnevezésű, helyi vonatkozású elemeket feldolgozó rémtörténet-sorozat; az ún. mikromeséket tartalmazó kettős szám; egy haiku-összeállítás, egy fényképek alapján készült novellaciklus vagy egy haibun-sorozat; és így készült el a 26. számban megjelent *Harmath Antal titokzatos eltűnése* című összeállítás is.